Lieta Nr. C12096418

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Daugavpilī 2018.gada 31.augustā

Daugavpils tiesa
tiesnesis Jānis Šauša
ar tiesas sēdes sekretāri Ritu Kačāni-Kampāni, piedaloties pieteicēja pārstāvei zvērinātai advokātei Valentīnai Kepentei un ieinteresētās personas - apdrošināšanas akciju sabiedrības "SEB Dzīvības apdrošināšana" pārstāvei /pers. B/, atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu pēc Ilūkstes un Daugavpils novada invalīdu biedrības "Ildra" pieteikuma par tiesību dzēšanu uzaicinājuma kārtībā.

Aprakstošā daļa

Pieteicējs - Ilūkstes un Daugavpils novada invalīdu biedrība "Ildra" (turpmāk - Biedrība) iesniedza tiesā pieteikumu, lūdzot tiesu: publicēt laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" sludinājumu, kurā uzaicināt personas, kurām ir kādi iebildumi pret nekustamā īpašuma - ēkas ar kadastra apzīmējumu /numurs/, kas atrodas /adrese/, atsavināšanu Biedrībai un Biedrības īpašuma tiesību atzīšanu uz minēto nekustamo īpašumu, iesniegt tos tiesai triju mēnešu laikā; ja personas uzaicinājuma kārtībā nepieteiks savas tiesības un prasības, kas saistītas ar ēku, atzīt nepieteiktās tiesības par spēkā neesošām un tās dzēst; atzīt Biedrībai īpašuma tiesības uz ēku ar kadastra apzīmējumu /numurs/, kas atrodas /adrese/.

Kā ieinteresētās personas lietā tika norādītas un pieaicinātas: Ilūkstes novada pašvaldība, apdrošināšanas akciju sabiedrība "SEB Dzīvības apdrošināšana", VAS "Privatizācijas aģentūra".

Pieteikumā paskaidrots. Saskaņā ar 2017.gada 16.novembra kadastra informācijas izdruku par būves reģistrāciju/aktualizāciju un tās vērtību būves ar kadastra apzīmējumu /numurs/, pēc adreses /adrese/ (turpmāk tekstā - Nekustamais īpašums), lietotājs ir Biedrība. 1996.gada 6.maijā Biedrība izvirzīja vēlmi nopirkt Nekustamo īpašumu un vērsās pie Latvijas valsts apdrošināšanas firmas "LATVA" ar lūgumu rast iespēju pārdot minēto nekustamo īpašumu par Ls 3000,00. 1996.gada 22.jūlijā Valsts akciju sabiedrība "Privatizācijas aģentūra" pieņēma lēmumu atļaut pārdot Nekustamo īpašumu par cenu ne mazāku par Ls 3000,00. 1997.gada 30.jūlijā starp Biedrību un Latvijas valsts apdrošināšanas firmu "LATVA" tika sastādīts akts Nr.1 par Nekustamā īpašuma pārdošanu, ar kuru "LATVA" nodeva, bet Biedrība pieņēma Nekustamo īpašumu. Pamats Nekustamā īpašuma nodošanai bija vienošanās starp Biedrību un Latvijas valsts apdrošināšanas firmu "LATVA" un 1995.gada apmaksas orderis Nr.l6. Līdz 1996.gada 6.maijam Nekustamais īpašums piederēja Latvijas valsts apdrošināšanas firmai "LATVA", jo tā celtniecības pasūtītājs bija Apdrošināšanas firma "LATVA". Nekustamā īpašuma pārdošanas brīdī tas zemesgrāmatā nebija reģistrēts, atrodas uz zemes gabala, kas pieder Ilūkstes novada pašvaldībai. Pieteicējs norāda, ka pušu starpā notikušais darījums faktiski ir pirkuma darījums, atbilstoši Civillikuma 2002.pantam. Paskaidro, ka Biedrība vēlās reģistrēt zemesgrāmatā īpašuma tiesības uz Nekustamo īpašumu, bet šobrīd nav iespējams saņemt atsavinātāja piekrišanu (lūgumu), jo pārdevējs - Apdrošināšanas akciju sabiedrība "SEB Dzīvības apdrošināšana" (iepriekšējais nosaukums - Latvijas Valsts apdrošināšanas firma „.LATVA") paziņoja, ka viņu rīcība nav nekādu dokumentu, kas dotu pamatu reģistrēt nekustamo īpašumu zemesgrāmatā. "LATVA" atzīst, ka darījums ir noticis un divdesmit gadu laikā pēc darījuma veikšanas Biedrība ir bijis faktiskais valdītājs. Pieteicējs norāda, ka starp Biedrību un Valsts apdrošināšanas firmas "LATVA" strīds nepastāv. Pieteicējs atsaucas uz judikatūrā izteikto atziņu, ka gadījumā, ja nav strīda par tiesībām un nostiprinājuma lūdzējam nav likumā noteikto dokumentu iesniegšanai zemesgrāmatā, tad pamats īpašuma tiesību nostiprināšanai ir vispārējās jurisdikcijas tiesas spriedums, kas taisīts uzaicinājuma tiesvedības kārtībā (Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2012.gada 30.janvāra lēmums lietā SKC-1065/2012).

No Ilūkstes novada pašvaldības ir saņemts paskaidrojums par pieteikumu, kurā pašvaldība neiebilst pret Nekustamā īpašuma atsavināšanu Biedrībai un īpašuma tiesību reģistrēšanai zemesgrāmatā.

No apdrošināšanas akciju sabiedrības "SEB Dzīvības apdrošināšana" saņemts paskaidrojums, kurā paskaidrots: Nekustamais īpašums tika celts Galvenās Valsts apdrošināšanas pārvaldes vajadzībām, izmantots Ilūkstes iecirkņa inspekcijas vajadzībām. Ar 1994.gada nomas līgumu tika iznomāts Biedrībai. 1995.gada 16.maijā ar Ministru kabineta rīkojumu Valsts apdrošināšanas firma "LATVA" tika nodota privatizācijai un to pārņēma Privatizācijas aģentūra, kas Valsts apdrošināšanas firmas "LATVA" īpašuma sarakstā iekļāva norādīto Nekustamo īpašumu. 1997.gada 22.jūlijā Privatizācijas aģentūra pieņēma lēmumu atļaut "LATVAI" pārdot Nekustamo īpašumu un 1997.gada 30.jūlijā tika sastādīts un parakstīts akts par to, ka "LATVA" nodod, bet Biedrība pieņem Nekustamo īpašumu. Pamats - Vienošanās starp "LATVA" un Biedrību, un 1995.gada 30.maija apmaksas orderis Nr.16. 1997.gada 7.augusta Privatizācijas aģentūras ēku un būvju sarakstā norādītais Nekustamais īpašums jau nav ietverts. Apdrošināšanas akciju sabiedrība "SEB Dzīvības apdrošināšana" paskaidro, ka ir Valsts apdrošināšanas firmas "LATVA" tiesību, saistību un pienākumu pārņēmēja un norāda, ka tās bilancē nav norādītā Nekustamā īpašuma.

Valsts akciju sabiedrība "Privatizācijas aģentūra" iesniegusi paskaidrojumu, kurā norāda, ka Civillikumā īpašuma iegūšana uzaicinājuma kārtībā nav paredzēta. Izsaka viedokli, ka konkrētajā gadījumā Pieteicējam jāceļ prasība par īpašuma tiesību atzīšanu vispārējā kārtībā, t.i., atbilstoši Civillikumā paredzētiem nosacījumiem par īpašuma tiesību iegūšanu uz nekustamo īpašumu uz ieilguma pamata.

Valsts akciju sabiedrības "Privatizācijas aģentūra" un Ilūkstes novada pašvaldības pārstāvji uz tiesas sēdi neieradās, saņemti lūgumi par lietas izskatīšanu bez pārstāvju piedalīšanās.

Tiesas sēdē Pieteicēja pārstāve pieteikumu uzturēja uz tajā izklāstītajiem argumentiem un motīviem. Papildus norādīja, ka par Nekustamā īpašuma piederību nav nekādu strīdu, Biedrības tiesības neviens neapstrīd, bet ieinteresētās personas tās apstiprina. Kad Nekustamais īpašums tika pārdots, tas nebija reģistrēts zemesgrāmatā un tam nebija pat kadastra numura. Norādīja, ka pieteikumam ir pievienoti dokumenti, kas pierāda Biedrības īpašuma tiesības un, pēc viņas ieskata, pieteikums ir pamatots.

Ieinteresētās personas - apdrošināšanas akciju sabiedrības "SEB Dzīvības apdrošināšana" pārstāve tiesas sēdē apstiprināja, ka Biedrība ir veikusi apmaksu par Nekustamo īpašumu 1995.gadā un ar valdes lēmumu tika nolemts šo īpašumu pārdot. Biedrībai sākotnēji tas tika nodots valdījumā un Sabiedrības rīcībā nav dokumentu, kas apliecinātu īpašuma tiesības.

Motīvu daļa

Tiesa, uzklausījusi Pieteicēja pārstāvi un ieinteresētās personas pārstāvi, izvērtējusi iesniegtos pierādījumus, atzīst, ka pieteikums par tiesību dzēšanu uzaicinājuma kārtībā ir noraidāms. Kaut gan Pieteicēja pārstāve apgalvo, ka lietā ir pietiekoši pierādījumi Biedrības īpašuma tiesību atzīšanai,

tomēr no pieteikuma un pievienotajiem pierādījumiem secināms, ka Biedrības rīcībā nav un nav iespējams arī iegūt likuma „Par nekustamā īpašumam ierakstīšanu zemesgrāmatās" 17.pantā paredzēto īpašuma tiesiskās iegūšanas pamatojošo dokumentu, lai īpašuma tiesības uz būvēm varētu nostiprināt zemesgrāmatā. Pieteicējs uzskata, ka vienīgā iespēja šo jautājumu atrisināt ir Civilprocesa likuma 38.nodaļā noteiktajā kārtībā, lūdzot tiesu atzīt Biedrībai īpašuma tiesības. Tomēr, jau profesors Vladimirs Bukovskis savā laikā ir norādījis, ka "uzaicināšanas kārtības mērķis ir novērst nākotnē varbūtējus strīdus un nodibināt zināmu mantisko tiesību neaizskaramību un pastāvīgumu. [..] Šī kārtība piemērojama zināmos, likumā tieši norādītajos gadījumos (Dr. jur. Vladimirs Bukovskis, Civilprocesa mācības grāmata. Rīga, Autora izdevums, 1933, 743.lpp.). Tātad, šāda procesa mērķis ir noskaidrot un atzīt par spēku zaudējušām uzaicinājumā nepieteiktās tiesības, nevis atzīt Pieteicējam īpašuma tiesības vai nodibināt īpašuma iegūšanas tiesisko pamatu. Respektīvi, Civilprocesa likuma 38.nodaļa ir nevis tiesības radoša vai nodibinoša, bet gan nepieteiktās tiesības izslēdzoša. No teiktā izriet, ka iesniedzot tiesā pieteikumu, Pieteicējam jāiesniedz arī pierādījumi, kas apstiprina viņa tiesības šādu pieteikumu iesniegt. Šajā gadījumā pieteikumam ir pievienots Biedrības un Valsts apdrošināšanas firmas "LATVA" parakstīts 1997.gada 30.jūlija dokuments "Par mājas pārdošanu Ilūkstē", ar kuru "LATVA" nodot un Biedrība pieņem māju /adrese/. Dokumentā norādīts, ka pirkšanas pārdošanas līgums notariāli tiks noformēts 04.08.97. un lietā nav pierādījumu, ka pirkuma līgums vispār ir bijis. Nav pierādījumu, kas apliecinātu īpašuma tiesības ne Biedrībai, ne arī Valsts apdrošināšanas firmai "LATVA". Pieteicējs kā pamatu savām tiesībām uz Nekustamo īpašumu vēlas izmantot uzaicinājumu, t.i., apstākli, ka neviena cita persona uzaicinājuma termiņā tiesības nepiesaka. Savukārt, Civillikums nosaka īpašuma iegūšanas veidus (pamatus), kā arī kārtību, kādā persona var iegūt īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu un tur īpašuma iegūšana uzaicinājuma kārtībā nav paredzēta. Šādu pieeju jautājuma risināšanā Augstākā tiesa ir atzinusi par kļūdainu, jo apstāklis, ka neviena persona uzaicinājumā noteiktajā termiņā nepiesaka savas tiesības un neceļ iebildumus, nevar kalpot par apstiprinājumu Pieteicēja īpašuma tiesībām. Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2017.gada 24.novembra lēmumā (lieta SKC-1023/2017) par judikatūras maiņu ir norādīts: **"**Civilprocesa likuma 38.nodaļā noteiktā uzaicinājuma kārtība ir īpaša procedūra nezināmu prasījumu noskaidrošanai, kuras mērķis ir novērst nākotnē varbūtējus strīdus un nodibināt zināmu mantisko tiesību neaizskaramību un pastāvīgumu. Citiem vārdiem, uzaicinājumam ir nevis tiesības radošas vai nodibinošas, bet gan nepieteiktās tiesības izslēdzošas sekas. Uzaicinājuma kārtība ir bezstrīdus process un nav piemērojama likuma „Par nekustamā īpašuma ierakstīšanu zemesgrāmatā" 22. pantā norādītajā gadījumā. Saskaņā ar šo normu tiesiskas sekas - iegūt īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu - iespējams panākt, prasības kārtībā ceļot tiesā prasību par īpašuma tiesībām uz nekustamo īpašumu. Šādas prasības apmierināšanas gadījumā tiesas nolēmums būs pamats īpašuma tiesību nostiprināšanai zemesgrāmatā". Šādu viedokli izsaka arī lietā norādītās ieinteresētās personas: "SEB Dzīvības apdrošināšana" 2017.gada 18.janvāra vēstulē Pieteicēja pārstāvei zvērinātai advokātei Valentīnai Kepentei ir norādījusi, ka "īpašuma iegūšana ir iespējama ar ieilgumu Civillikumā noteiktajā kārtībā"; Valsts akciju sabiedrība "Privatizācijas aģentūra" norāda, ka Civillikumā īpašuma iegūšana uzaicinājuma kārtībā nav paredzēta. Apkopojot izklāstīto, tiesa atzīst, ka pieteikums ir noraidāms, tā kā sevišķā tiesāšanās kārtība neparedz īpašuma tiesību iegūšanu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 189.-193., 199., 413. un 415.pantu, tiesa

n o s p r i e d a:

noraidīt Ilūkstes un Daugavpils novada invalīdu biedrības "Ildra" pieteikumu par tiesību dzēšanu uzaicinājuma kārtībā un īpašuma tiesību atzīšanu uz nekustamo īpašumu.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Latgales apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas - 2018.gada 31.augusta, iesniedzot apelācijas sūdzību Daugavpils tiesā.

Tiesnesis